

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΙΖ΄ - ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

**ΕΙΔΙΚΗ ΜΟΝΙΜΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΙΣΟΤΗΤΑΣ, ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ**

**Ε Κ Θ Ε Σ Η
ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΓΙΑ ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ**

ΠΡΟΕΔΡΙΑ: ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΒΟΥΤΣΗ

ΑΘΗΝΑ 2018

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I. Συγκρότηση – Σύνθεση και αντικείμενο της Υποεπιτροπής	5
II. Συνεδριάσεις της Υποεπιτροπής και πρόσωπα που κλήθηκαν σε ακρόαση	7
III. Εισήγηση της Βουλευτριάς κυρίας Ελισσάβετ Σκούφα.....	13
IV. Έγκριση της Έκθεσης της Υποεπιτροπής.....	35

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΙΖ' – ΣΥΝΟΔΟΣ Γ'
ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ
της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας
και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΓΙΑ ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗ ΜΟΝΙΜΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΙΣΟΤΗΤΑΣ, ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Ι. Εισαγωγή – Αντικείμενο εργασιών της Υποεπιτροπής

Κατά τη Γ' Τακτική Σύνοδο της ΙΖ' Περιόδου, η Υποεπιτροπή για τα Θέματα των Ατόμων με Αναπηρία συνεστήθη με την υπ' αρ. πρωτ. 2742/1984, από 15 Φεβρουαρίου 2018, απόφαση του Προέδρου της Βουλής.

Η Υποεπιτροπή συγκροτήθηκε από δεκατρία (13) μέλη της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Μέλη της Υποεπιτροπής ορίσθηκαν οι Βουλευτές/τριες, κύριοι και κυρίες: Αστέριος Καστόρης, Ευφροσύνη (Φρόσω) Καρασαρλίδου, Θεοδώρα Μεγαλοοικονόμου, Ελισσάβετ Σκούφα, Αφροδίτη Σταμπουλή, Μερόπη Τζούφη, Ελένη Ράππη, Χαρούλα (Χαρά) Κεφαλίδου, Ιωάννης Αϊβατίδης, Ιωάννης Γκιόκας, Κωνσταντίνος Κατσίκης, Αναστάσιος Μεγαλομούστακας και Γεώργιος Μαυρωτάς.

Η Βουλευτριά, κυρία Μερόπη Τζούφη, που μετείχε στην αρχική σύνθεση της Υποεπιτροπής, αντικαταστάθηκε από τη Βουλευτριά, κυρία Ελένη Σταματάκη, σύμφωνα με την υπ' αρ. πρωτ. 3371/2389, από 5 Μαρτίου 2018, απόφαση του Προέδρου της Βουλής.

Αντικείμενο της Υποεπιτροπής για τα Θέματα των Ατόμων με Αναπηρία, σύμφωνα με το άρθρο 43 Α του Κανονισμού της Βουλής, είναι «η καταγραφή και η μελέτη των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία, η κατοχύρωση ίσων ευκαιριών πρόσβασης στα αγαθά της κοινωνίας, της οικονομίας, του πολιτισμού

και της ζωής και η υποβολή προτάσεων για τη συμπλήρωση και βελτίωση του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου».

Η Υποεπιτροπή πραγματοποίησε 5 συνεδριάσεις, συνολικής διάρκειας 10 ωρών και 30 λεπτών, περίπου, κατά τις οποίες εκλήθησαν σε ακρόαση, προς ενημέρωση των μελών της, Υπουργοί, Γενικοί Γραμματείς Υπουργείων, δημόσιοι λειτουργοί, εκπρόσωποι φορέων και διεθνών οργανισμών, όπως εμφανίζεται στο αντίστοιχο Κεφάλαιο της Έκθεσης.

Οι προτάσεις της Υποεπιτροπής υποβάλλονται στην Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και διαβιβάζονται από τον Πρόεδρο της Βουλής στη Διαρκή Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων και στους αρμόδιους Υπουργούς.

II. ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΚΛΗΘΗΚΑΝ ΣΕ ΑΚΡΟΑΣΗ

1. Συνεδρίαση της 5ης Οκτωβρίου 2017

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

α. Συζήτηση σχετικά με τη σύνταξη της Έκθεσης της Υποεπιτροπής και ορισμός Εισηγητών, κατά θέματα.

β. Παρουσίαση των Εκθέσεων της Human Rights Watch για τα προβλήματα προσφύγων και αιτούντων άσυλο με αναπηρία.

Τα μέλη της Υποεπιτροπής ενημέρωσε Αντιπροσωπεία της Human Rights Watch, αποτελούμενη από τις κυρίες Εύα Κοσσέ, Ερευνήτρια για την Ελλάδα στον Οργανισμό και Emina Cerimovic, Ερευνήτρια για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία.

2. Συνεδρίαση της 21ης Δεκεμβρίου 2017

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Συζήτηση επί των εισηγήσεων που θα συμπεριληφθούν στην Έκθεση της Υποεπιτροπής και έγκριση της Έκθεσης.

3. Συνεδρίαση της 13ης Φεβρουαρίου 2018

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Δια Βίου Εκπαίδευση, φροντίδα, εργασία, μετά το Εργαστήριο Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΕΕΕΚ).

Τα μέλη της Υποεπιτροπής ενημέρωσαν οι κύριοι και οι κυρίες: Δημήτριος Καρέλλας, Γενικός Γραμματέας Πρόνοιας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Παναγιώτης Κασσιανός, Διευθυντής Ειδικής Αγωγής της Διεύθυνσης Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Βασιλική Νικολοπούλου, Προϊσταμένη του Τμήματος Σπουδών, Προγραμμάτων και Οργάνωσης Εκπαίδευσης Ενηλίκων της Διεύθυνσης Δια Βίου Μάθησης της Γενικής Γραμματείας Δια Βίου Μάθησης και Νέας Γενιάς του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Έλλη Βαρχαλαμά, Β' Αντιπρόεδρος της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, Ιωάννης Λυμβαίος, Πρόεδρος της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Σωματείων Γονέων και Κηδεμόνων Ατόμων με Αναπηρία (Π.Ο.Σ.Γ.Κ.Α.μεΑ.), Μιχάλης Λαλαδάκης, Γενικός Γραμματέας του Ενιαίου Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων ΑμεΑ Αττικής και Νήσων, Ηλίας Στεφανής και Γεωργία Κατσιαλή, Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος του Συλλόγου Γονέων και Φίλων του ΕΕΕΕΚ Κατερίνης, αντίστοιχα, Δρ. Νικόλαος Μπίνιας, Διευθυντής του ΕΕΕΕΚ Κατερίνης - Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής - M.A. Motologe και Διδάκτωρ Ψυχοκινητικής Αγωγής του Πανεπιστημίου Philipps - Universität Marburg

Γερμανίας, Αθηνά Σπανού και Σταυρούλα Σπυρέα, Πρόεδρος και Δικηγόρος του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων του ΕΕΕΕΚ Καλαμάτας, αντίστοιχα, Παναγιώτης Αγγελάκης, Πρόεδρος του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων του ΕΕΕΕΚ Φθιώτιδας, Δάφνη Καλαϊτζή και Αντώνιος Τοπολίγκας, Πρόεδρος και Μέλος του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων του ΕΕΕΕΚ Σερρών, αντίστοιχα, Αλέξανδρος Αλεξανδρόπουλος, Πρόεδρος του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων του ΕΕΕΕΚ Αχαΐας, Στέλιος Χατζηαργυρίου, Μέλος του Δ.Σ. του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων του ΕΕΕΕΚ Αγίου Δημητρίου Αττικής και Σοφία Παπαδοπούλου, Διευθύντρια του ΕΕΕΕΚ Σάμου.

4. Συνεδρίαση της 24ης Απριλίου 2018

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

α) Προγραμματισμός των εργασιών της Υποεπιτροπής.

β) Πρόσβαση κωφών και βαρηκόων στις υπηρεσίες και τον πολιτισμό.

Τα μέλη της Υποεπιτροπής ενημέρωσαν οι κύριοι και οι κυρίες: Γεώργιος Φλωρεντής, Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης, Δημήτριος Καρέλλας, Γενικός Γραμματέας Πρόνοιας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Μαρία Βλαζάκη, Γενική Γραμματέας του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, Ξενοφών - Ροδόλφος Μορώνης, Αντιπρόεδρος του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης (Ε.Σ.Ρ.), Βενέττα Λαμπροπούλου, Διοικήτρια του Εθνικού Ιδρύματος Κωφών, Κωνσταντίνος Σίμψης, Πρόεδρος της Ομοσπονδίας Κωφών Ελλάδος (ΟΜ.Κ.Ε.), Σοφία Κολοτούρου και Νίκος Γεωργόπουλος, Πρόεδρος του Δ.Σ. και Ταμίας της Κίνησης για την Προσβασιμότητα Κωφών και Βαρηκόων με Προφορικό Λόγο «ΑΚΟΥΣΤΗΡΙΞΗ», αντίστοιχα, και Κωνσταντίνος Γαργάλης, Ταμίας της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.μεΑ.).

5. Συνεδρίαση της 21ης Ιουνίου 2018

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

α) Συζήτηση σχετικά με τη σύνταξη της Έκθεσης της Υποεπιτροπής και ορισμός εισηγητών, κατά θέματα.

β) Ο συντονιστικός μηχανισμός για την εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία.

Τα μέλη της Υποεπιτροπής ενημέρωσαν οι κύριοι και οι κυρίες: Χριστόφορος Βερναρδάκης, Υπουργός Επικρατείας, Γεώργιος Βασιλειάδης, Υφυπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού, Όλγα Αναγνωστοπούλου, Ειδική Συνεργάτρια στη Γενική Γραμματεία Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Χρήστος Νάστας, Σύμβουλος για Θέματα ΑμεΑ της Αναπληρώτριας Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής

Αλληλεγγύης, κυρίας Θεανώς Φωτίου, Ελισάβετ Σιδέρη, Τμηματάρχης στο Τμήμα Πολιτικών Ένταξης στην Εργασία Ευάλωτων και Ειδικών Ομάδων του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Παναγιώτης Κασσιανός, Διευθυντής Ειδικής Αγωγής της Διεύθυνσης Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης και Αθηνά - Άννα Χριστοπούλου, Προϊσταμένη του Τμήματος Γ΄ για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων Μαθητών με Αναπηρία ή / και Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες της Διεύθυνσης Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Μαρία Μουσμώτη, Λέκτορας στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου - Εκτελεστική Διευθύντρια στο Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου «Ίδρυμα Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου» (Φορέας Υλοποίησης του Προγράμματος FRA), Ιωάννης Βαρδακαστάνης, Πρόεδρος της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.με.Α.) και Γεώργιος Φουντουλάκης, Πρόεδρος της Ελληνικής Παραολυμπιακής Επιτροπής και της Εθνικής Αθλητικής Ομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρίες.

III. ΕΙΣΗΓΗΣΗ

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ: ΕΛΙΣΣΑΒΕΤ ΣΚΟΥΦΑ

Η Υποεπιτροπή για τα Θέματα των Ατόμων με Αναπηρία, κατά τη Γ΄ Σύνοδο της ΙΖ΄ Περιόδου, συνεδρίασε πέντε φορές και με τις εξής θεματικές:

1) 5 Οκτωβρίου 2017

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

α) Συζήτηση σχετικά με τη σύνταξη της Έκθεσης της Υποεπιτροπής και ορισμός Εισηγητών, κατά θέματα.

β) Παρουσίαση των Εκθέσεων της Human Rights Watch για τα προβλήματα προσφύγων και αιτούντων άσυλο με αναπηρία¹.

«Η συνέχιση των εργασιών της Υποεπιτροπής στη Γ΄ Σύνοδο θα έχει τη δυνατότητα να παρακολουθεί την πορεία των παραπάνω, παράλληλα με τη συζήτηση σε άλλα θέματα, που άπτονται των δικαιωμάτων των ΑμεΑ. Η ενημέρωση στα μέλη της Υποεπιτροπής, που πραγματοποιήθηκε στις 5 Οκτωβρίου 2017, με θέμα την Έκθεση της Human Rights Watch για τα προβλήματα προσφύγων και αιτούντων άσυλο με αναπηρία, πρέπει να λάβει της απαραίτητης προσοχής, της δικής μας, καθώς και της Πολιτείας.

Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι οι πρόσφυγες, οι αιτούντες άσυλο με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις και οι οικογένειές τους αντιμετωπίζουν πολλαπλές διακρίσεις και καθίστανται ιδιαίτερα ευάλωτοι σε συνθήκες κρίσης, προσφυγιάς και μετανάστευσης. Είτε ως ανάπηροι πολέμου, είτε με προγενέστερη ή μεταγενέστερη αναπηρία, τα δικαιώματά τους βάλλονται πολλαπλώς, καθώς βιώνουν τη διπλή διάκριση στη βάση της προσφυγιάς και της αναπηρίας τους. Έχουν ανάγκη, γι' αυτούς τους λόγους, ιδιαίτερης προστασίας και υποστήριξης, μέσω μιας πολιτικής που θα οδηγεί στην άμεση ταυτοποίηση και καταγραφή τους, κάτι που δεν είναι δεδομένο, καθώς υπάρχουν εμφανή προβλήματα στη διαδικασία ταυτοποίησης των ατόμων με αναπηρία και, στη συνέχεια, στην πρόσβασή τους σε εξειδικευμένη

¹ Το παρόν απόσπασμα, που αφορά την παρουσίαση των Εκθέσεων της Human Rights Watch, έχει συνταχθεί από την κυρία Τζούφη και έχει συμπεριληφθεί στην Έκθεση της Υποεπιτροπής για τη Β΄ Σύνοδο (σελ. 27-28), που εγκρίθηκε στη συνεδρίαση της 21^{ης} Δεκεμβρίου 2017 και τυπικά ανήκει στη Γ΄ Σύνοδο.

προστασία, για την εξασφάλιση της υποστήριξης και για την παροχή εύλογων προσαρμογών, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου και της παραμονής τους στα Κέντρα Φιλοξενίας Προσφύγων.

Σε αυτήν την κατεύθυνση, είναι σημαντική η τακτική ενημέρωση των μελών της Υποεπιτροπής για τη διαδικασία προστασίας και ένταξης προσφύγων με αναπηρία στην Ελλάδα από τα συναρμόδια Υπουργεία και την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, η οποία λαμβάνει χρηματοδότηση για προγράμματα στήριξης των προσφύγων. Είναι σημαντικό να πραγματοποιηθούν συναντήσεις διαβούλευσης με τους ίδιους ανθρώπους, να οργανωθούν εκπαιδευτικά σεμινάρια για εργαζόμενους της Ύπατης Αρμοστείας και των ΜΚΟ που έχουν αρμοδιότητα τους πρόσφυγες με αναπηρία.».

2) 21 Δεκεμβρίου 2017

Κατά τη συνεδρίαση της Υποεπιτροπής στις 21/12/2017, πραγματοποιήθηκε η συζήτηση και η έγκριση της Έκθεσης της Υποεπιτροπής για τη Β΄ Σύνοδο της ΙΖ΄ Περιόδου.

3) 13 Φεβρουαρίου 2018

Θέμα ημερήσιας διάταξης: Δια Βίου Εκπαίδευση, φροντίδα, εργασία, μετά το Εργαστήριο Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΕΕΕΚ).

Στη συνεδρίαση της Υποεπιτροπής τέθηκαν τα εξής ζητήματα:

- Υπάρχει το νομοθετικό πλαίσιο, που ρυθμίζει τη λειτουργία των Ειδικών Εργαστηρίων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, εκτός των λοιπών μονάδων Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης: Ο ν. 2817/2000, ο ν. 3699/2008, ο οποίος τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε το 2009, το 2010, το 2012, το 2014 και το 2016, ο ν. 4074/2012, ο οποίος, ουσιαστικά, αφορά την κύρωση από την Ελληνική Βουλή της Σύμβασης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες, καθώς και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου του 2010.

Είναι εξαιρετικά σημαντικό το γεγονός ότι ο ν. 4488/17 μετέφερε στον Υπουργό Επικρατείας και στη Γενική Γραμματεία Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, την εφαρμογή της Σύμβασης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

Γιατί η αναπηρία πρέπει να αντιμετωπίζεται συνολικά.

- Αυτή τη στιγμή υπάρχουν 450 ειδικά δημόσια σχολεία σε όλη τη χώρα, από Ειδικά Νηπιαγωγεία, μέχρι και Ειδικά Επαγγελματικά Γυμνάσια και Λύκεια. Λειτουργούν, επίσης, ειδικά τμήματα ένταξης και παράλληλης στήριξης. Το 2017 καθιερώθηκε το ολοήμερο σχολείο, σε όλες τις δομές της Πρωτοβάθμιας Ειδικής Αγωγής. Καθιερώθηκε, επί ημερών της παρούσας Κυβέρνησης, ένας ενιαίος τύπος Ειδικού Επαγγελματικού Γυμνασίου – Λυκείου. Οι απόφοιτοι μαθητές έχουν επαγγελματικά δικαιώματα ισότιμα των αποφοίτων του ΕΠΑΛ.

- Οι δομές της Γενικής Γραμματείας Δια Βίου Μάθησης και Νέας Γενιάς υποδέχονται, επίσης, όλες, άτομα με αναπηρία:

- Τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας, για πολίτες 18 χρόνων και άνω, που δεν ολοκλήρωσαν την υποχρεωτική εκπαίδευση. Αυτή τη στιγμή, στη χώρα, λειτουργούν 68 τέτοια σχολεία. Υπάρχουν 48 άτομα με αναπηρία, που παρακολουθούν μέσα στα σχολεία αυτά, με στόχο να πάρουν το απολυτήριο του Γυμνασίου.

- Δύο Δ.ΙΕΚ Ειδικής Αγωγής, που, αυτή τη στιγμή, λειτουργούν στην Αγία Παρασκευή και στην Πυλαία Χορτιάτη και υπάρχουν και δύο ακόμη, που έχουν ιδρυθεί, ένα στις Σέρρες και ένα στο Βόλο. Η φοίτηση στα Δ.ΙΕΚ διαρκεί δύο χρόνια και οι ειδικότητες που υπάρχουν, αυτή τη στιγμή, είναι: απομαγνητοφωνητής συνομιλιών πρακτικών για άτομα με προβλήματα όρασης, τεχνικός εφαρμογών πληροφορικής για άτομα με προβλήματα ακοής, τεχνικός κομμωτικής τέχνης για άτομα με προβλήματα ακοής, τεχνικός μαγειρικής τέχνης και αρχιμάγειρας για άτομα με προβλήματα ακοής και τεχνικός χειριστής υπολογιστών και τηλεφωνικών κέντρων για τυφλούς και άτομα με προβλήματα όρασης, βοηθός φυσιοθεραπείας για άτομα με προβλήματα όρασης και προβλήματα ακοής, τεχνικός χειριστής υπολογιστών και τηλεφωνικών κέντρων, παροχής πληροφοριών και εξυπηρέτησης πελατών, αποκλειστικά για τυφλούς και άτομα με προβλήματα όρασης.

Δεν υπάρχει, όμως, εξειδικευμένο θεσμικό πλαίσιο για τα Δ.ΙΕΚ Ειδικής Αγωγής. Δηλαδή δεν υπάρχει ένας κανονισμός δικός τους, που να αφορά μόνον αυτά, αλλά λειτουργούν με τον Κανονισμό που λειτουργούν όλα τα Δημόσια ΙΕΚ της χώρας. Συνεπώς, εκκρεμεί αυτός ο Κανονισμός, που θα πρέπει οπωσδήποτε να γίνει και που αντιμετωπίζει τα δικά τους εξειδικευμένα προβλήματα.

- Το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, επίσης, με κύριο στόχο την αποϊδρυματοποίηση, σχεδιάζει δομές, που θα περιλαμβάνουν Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας, Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Αναπηρία (ΚΔΑΠ), Κέντρα Δημέρευσης και Ημερήσιας

Φροντίδας (ΚΔΗΦ). Τελικός στόχος είναι η ανάπτυξη ενός δικτύου Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης και Στεγών Αυτόνομης ή Ημιαυτόνομης Διαβίωσης για όλους. Ο κ. Καρέλλας, συμπληρωματικά, τόνισε πως υποχρέωση όλων είναι «να στηρίξουμε τους ανθρώπους αυτούς, μέχρι το τέλος της δικής τους ζωής, όταν οι οικείοι τους θα έχουν φύγει από αυτήν τη ζωή».

- Τι ακριβώς είναι τα ΕΕΕΕΚ: Τα ΕΕΕΕΚ κατατάσσονται στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Εκεί φοιτούν άτομα από 14 μέχρι 22 ετών, ώστε να διδαχτούν αφενός μαθήματα, όπως γλώσσα και πληροφορική, αλλά και να συμμετέχουν σε εργαστήρια, όπως: αυτόνομης διαβίωσης, προεπαγγελματικών δεξιοτήτων, χειροτεχνίας, μαγειρικής, ζαχαροπλαστικής, ραπτικής, ξυλογλυπτικής, καθαριότητας κτιρίων, δραστηριότητες, δηλαδή, οι οποίες, όταν η κατάσταση των συμμετεχόντων και συμμετεχουσών το επιτρέπει, εκτός από άσκηση και ασχολία, μπορούν ενδεχομένως να προσφέρουν και μια αμειβόμενη απασχόληση, μια εργασία, εκπληρώνοντας έτσι το δικαίωμα στην εργασία, το οποίο προβλέπεται από τα διεθνή κείμενα.

Το πρόγραμμα σπουδών, βέβαια, των ΕΕΕΕΚ πρέπει να αλλάξει, γιατί το ισχύον πρόγραμμα δημιουργήθηκε με το ν. 2817/2000 και δεν ανταποκρίνεται στις ανάγκες του προφίλ των μαθητών που τα σχολεία αυτά έχουν σήμερα.

Γενικότερα, πρέπει να γίνουν έτι περαιτέρω βήματα όσον αφορά την τακτοποίηση του θεσμικού πλαισίου για τα Εργαστήρια Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.

- Το κύριο πρόβλημα, που απασχόλησε την Υποεπιτροπή κατά τη συνεδρίασή της αυτή, είναι το γεγονός ότι παρά τις εγκυκλίους και τις Υπουργικές Αποφάσεις, που κατά καιρούς εκδίδονται από το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων κι αφορούν τη δυνατότητα παράτασης της φοίτησης των μαθητών και μαθητριών σε ΕΕΕΕΚ μέχρι και τα 22 τους έτη, η επίσημη Πολιτεία, μέχρι στιγμής, δεν έχει ένα χώρο, που να είναι ο επόμενος κοινωνικός, εκπαιδευτικός και δημιουργικός χώρος των ατόμων με βαριά αναπηρία.

Βέβαια, υπάρχουν διάσπαρτα, σε διάφορα σημεία της χώρας, δομές, είτε του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, είτε δομές που δημιουργήθηκαν μέσω πρωτοβουλιών των γονέων, κάτι σαν Μ.Κ.Ο.. Σε κάποιες περιπτώσεις, μέσω χρηματοδότησης προγραμμάτων ΕΣΠΑ 2007-2014, κατασκευάστηκαν Στέγες σε περιορισμένο αριθμό, οι οποίες, όμως, δεν καλύπτουν τις υπάρχουσες ανάγκες του αριθμού των ΑμεΑ. Οι δυνατότητες όλων αυτών των δομών είναι περιορισμένες και η χρηματοδότησή τους ποικίλει και δεν είναι διαρκής

και εξασφαλισμένη, καθώς χρηματοδοτούνται μέσω προγραμμάτων ΕΣΠΑ, κρατικών πόρων, μέσω δωρεών κ.λπ..

Επομένως, χρειάζεται και μια **επίσημη δομή, που θα καλύψει δια βίου την εκπαίδευση και την υποστήριξη αυτών των ατόμων.**

- Τα αποτελέσματα αυτού του θεσμικού και λειτουργικού κενού είναι άμεσα, απτά κι ορατά από τους ΑμεΑ και τις οικογένειές τους:

- Όλη η εκπαιδευτική διαδικασία διακόπτεται απότομα και η σχολική ζωή δεν υφίσταται πλέον. Τα παιδιά επιστρέφουν στα σπίτια τους. Είναι μόλις 22 ετών, στο ξεκίνημα της ενήλικης ζωής τους, δεν μπορούν να διαβιώσουν αυτόνομα, δεν μπορούν να εργαστούν και δεν ανήκουν πλέον σε κάποιο οργανωμένο πλαίσιο, όπως το ΕΕΕΕΚ, που να τους νοιάζεται. Αυτό έχει την καταστροφική συνέπεια να χάσουν σταδιακά τις όποιες γνώσεις, τη μάθηση και τις δεξιότητες που έχουν κερδίσει, σε λειτουργικό, ακαδημαϊκό, κοινωνικό και επαγγελματικό επίπεδο.

- Το κόστος είναι δυσβάσταχτο, πρώτον, συναισθηματικό και ψυχικό, για τους ίδιους τους αποφοίτους. Σήμερα τη φροντίδα τους μετά την αποφοίτησή τους την αναλαμβάνουν υποχρεωτικά οι γονείς, τα αδέρφια ή οι στενοί συγγενείς, εφόσον υπάρχουν. Διότι, αν φύγουν από τη ζωή οι γονείς, είτε δεν υπάρχουν αδέρφια και συγγενείς, είτε δεν δύνανται να ανταποκριθούν σε αυτήν τη φροντίδα, για διάφορους λόγους, η μόνη επιλογή που απομένει είναι, ίσως, η διαβίωση σε κάποιο ίδρυμα. Σε αυτήν την περίπτωση, όμως, επιβαρύνεται δραματικά ο συναισθηματικός κόσμος των ΑμεΑ, έχοντας αρνητικές σωματικές και ψυχικές συνέπειες επάνω τους. Η μετάβαση στη ζοφερή πραγματικότητα δεν είναι ομαλή, γεγονός που δημιουργεί στους αποφοίτους σύγχυση, αβεβαιότητα, θλίψη, ακόμη και ψυχικές νόσους.

- Υπάρχει, συνεπώς, άμεση ανάγκη για ίδρυση και δημιουργία **νέας μεταγυμνασιακής δομής**, αίτημα που υποστηρίζεται και από 75 Συλλόγους ΕΕΕΕΚ της χώρας.

Το πρόγραμμα που θα έχει αυτή η δομή πρέπει να καλύπτει ανάγκες εκπαίδευσης, θεραπείας, διαβίωσης και σύνδεσης με την αγορά εργασίας και παράλληλα, βέβαια, με δημιουργική απασχόληση. Όλα αυτά σημαίνουν ότι πρέπει να υπάρχουν και να λειτουργούν κάποια εργαστήρια. Αυτή η δομή δεν μπορεί παρά να είναι το αποτέλεσμα μιας συνέργειας διαφορετικών Υπουργείων. Οπωσδήποτε, το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων πρέπει να προτείνει το πρόγραμμα, αλλά, ταυτόχρονα, δεν μπορεί να είναι εκτός της διοίκησης και της ευθύνης αυτής της δομής το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και

Κοινωνικής Αλληλεγγύης, το Υπουργείο Υγείας και πολύ πιθανό να χρειαστεί αργότερα να ενταχθεί και το Υπουργείο Εσωτερικών.

Αυτή τη στιγμή έχουν γίνει ήδη οι πρώτες συναντήσεις εκπροσώπων των Υπουργείων. Κάθε Υπουργείο, δηλαδή το Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, το Υγείας και το Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, έχει αναλάβει να διερευνήσει και να φέρει στην κοινή αυτή συνέργεια συγκεκριμένες προτάσεις. Είναι πολύ ελπιδοφόρο που για πρώτη φορά ξεκίνησε αυτή η διαδικασία.

Σταθερό αίτημα των Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων των ΕΕΕΕΚ της χώρας είναι η έκδοση ΦΕΚ ίδρυσης για τη δημιουργία μεταδευτεροβάθμιων δομών, δομών που θα δημιουργηθούν στις έδρες κάθε νομού, καθώς και η άμεση πιλοτική εφαρμογή όσων ΕΕΕΕΚ μπορούν να τη φιλοξενήσουν.

- Περαιτέρω προβλήματα της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης που συζητήθηκαν είναι:

- Η ανάγκη να υπάρξουν προσλήψεις μόνιμου εκπαιδευτικού και λοιπού προσωπικού στις δομές Ειδικής Αγωγής.

- Να αντιμετωπιστούν προβλήματα χωροταξικά (υπάρχουν δομές όπου τα μαθήματα γίνονται σε χώρους απόλυτα ακατάλληλους).

- Να αξιολογηθεί ο ν. 3699/2008 (αξιολόγηση της «παράλληλης στήριξης»). Το 2018 εγκρίθηκαν από τα ΚΕΔΥ 6.130 παράλληλες στηρίξεις. Όμως, αυτές που τελικά δόθηκαν μέσα στα γενικά σχολεία ήταν περίπου 2.700.

4) 24 Απριλίου 2018

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

α) Προγραμματισμός των εργασιών της Υποεπιτροπής.

β) Πρόσβαση κωφών και βαρηκόων στις υπηρεσίες και τον πολιτισμό.

Όσον αφορά τον προγραμματισμό των εργασιών της Υποεπιτροπής, προτάθηκαν τα θέματα των Ειδικών ΙΕΚ, ως εκπαιδευτικής δομής, των Κέντρων Δημέρευσης και Ημερήσιας Φροντίδας, της πρόσβασης των ΑμεΑ στην αγορά εργασίας, της προσβασιμότητας των κτηρίων, κυρίως των δημοσίων, αλλά και των ιδιωτικών, της πρόσβασης στη θάλασσα για τα ΑμεΑ, της παρέμβασης στα συναρμόδια Υπουργεία και της ιδιαίτερης έμφασης στα μέτρα υποστήριξης των ΑμεΑ, που οφείλουν να παίρνουν οι δήμοι και οι Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης.

Πρόσβαση κωφών και βαρηκόων στις υπηρεσίες και τον πολιτισμό:

Βάσει των άρθρων 64, 65 και 67 του ν. 4448/2017, ο οποίος ψηφίστηκε κατ' εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες του 2007 και το Προαιρετικό Πρωτόκολλο που τη συνόδεψε, προβλέπεται η πρόσβαση των ΑμεΑ στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, πληροφορίες και υπηρεσίες, με ιδιαίτερη μνεία στα μέσα ενημέρωσης, όπως και η πρόσβαση στα δημόσια έγγραφα και στις διοικητικές πράξεις.

Στο νομοθετικό πλαίσιο γίνεται, επίσης, αναφορά στη χρήση για αυτούς τους σκοπούς της νοηματικής γλώσσας, που χαρακτηρίζεται ισότιμη με την ελληνική, αλλά και των τεχνολογιών, όπως ο υποτιτλισμός.

Το άρθρο 65, παρ. 2, αναφέρει ότι το Κράτος λαμβάνει μέτρα για την προώθηση της νοηματικής, καθώς και για την κάλυψη όλων των αναγκών επικοινωνίας των κωφών και βαρήκοων πολιτών.

Απομένει, όμως, να εκδοθούν και τα κατά εξουσιοδότηση νομοθετήματα, οι Κ.Υ.Α., προκειμένου να υλοποιηθούν οι συγκεκριμένες πολιτικές.

Γενικότερα προβλήματα - θέματα:

- Δεν υπάρχουν στατιστικές μετρήσεις στην Ελλάδα, δεν ξέρουμε πόσοι είναι οι κωφοί, πόσοι είναι οι ανάπηροι στην Ελλάδα.

- Ιδιαίτερη σημασία έχει η έγκαιρη διάγνωση, η καθιέρωση ειδικών δοκιμασιών, έτσι ώστε ακόμη και πριν βγουν τα νεογέννητα από το μαιευτήριο, μέσα στο πρώτο πενήνήμερο, να υπάρχει η διάγνωση. Αυτό θα μπορούσε να βοηθήσει, εάν γίνει υποχρεωτικό και σε όλα τα μαιευτήρια της χώρας, με τη μορφή Πρωτοκόλλου του Εθνικού Συστήματος Υγείας. Μετά τα 4 χρόνια του ο άνθρωπος δεν μπορεί να αναπτύξει γλώσσα, ούτε νοηματική. Επομένως, χρειάζεται έγκαιρη διάγνωση και παρέμβαση.

- Ο πληθυσμός των κωφών έχει διαφορετικούς τρόπους και ανάγκες και, επομένως, διαφορετικούς τρόπους που επικοινωνεί κι αυτό πρέπει η Πολιτεία να το λάβει υπόψη. Υπάρχουν οι προγλωσσικά κωφοί και βαρήκοοι, οι οποίοι επικοινωνούν συνήθως με νοηματική γλώσσα, γιατί δεν έχουν καμία πρόσβαση ακουστική. Υπάρχουν βαρήκοοι, που επικοινωνούν και με το ακουστικό κανάλι. Επομένως, με ακουστικά και με βοήθεια μπορούν να επικοινωνήσουν, χωρίς νοηματική γλώσσα, με την ομιλία, με έγχειλη ανάγνωση και με τον γραπτό λόγο.

Πρόβλημα στην προσβασιμότητα έχουν όλοι, από τους μικρότερους, έως τους μεγαλύτερους σε ηλικία και οι ανάγκες τους είναι διαφορετικές. Το πρόβλημα στην προσβασιμότητα αφορά στην επικοινωνία με την πληροφόρηση, τις ανακοινώσεις των υπηρεσιών, τις ακουστικές ανακοινώσεις, στα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς, στα σχολεία, στη μόρφωση, στις Δημόσιες Υπηρεσίες, στα νοσοκομεία, στο ηλεκτρονικό περιβάλλον, στην εργασία, στον πολιτισμό, στην ενημέρωση και γενικότερα.

Ένα πρόβλημα, που εμποδίζει την προσβασιμότητά τους, είναι και η νοοτροπία. Ακόμη και σήμερα υπάρχουν προβλήματα στο θέμα της νοοτροπίας.

Οι τρόποι με τους οποίους μπορούν να αντιμετωπιστούν προβλήματα προσβασιμότητας είναι: η παροχή διερμηνέων νοηματικής και χειλεανάγνωσης, η εξ αποστάσεως διερμηνεία, ο υποτιτλισμός. Χρειάζονται προσαρμογές σε τομείς, όπως είναι ο σχεδιασμός των κτιρίων. Για παράδειγμα, ο καλός φωτισμός είναι πολύ απαραίτητος για τη χειλεανάγνωση και τη νοηματική. Επίσης, η ελάττωση των θορύβων. Χρειάζεται βοηθητική τεχνολογία (assistive technology), που είναι πάρα πολύ χρήσιμη, όπως τα ακουστικά, τα video phones και τα sms.

Ειδικά για τους προγλωσσικούς κωφούς, θα πρέπει να υπάρχει πρόβλεψη για ίδρυση Παιδικών Σταθμών για την υποστήριξη αυτών των παιδιών, ώστε να μπορέσουν να αναπτύξουν λόγο και γλώσσα.

Πρόσβαση σε ραδιοτηλεοπτικά μέσα:

- Ο αριθμός των τηλεοπτικών ενημερωτικών δελτίων και προγραμμάτων που υποστηρίζουν τη νοηματική γλώσσα δεν επαρκεί. Για τον λόγο αυτόν, είναι μεγάλης σημασίας η θεσμοθέτηση στο Ελληνικό Δίκαιο όρων, που να δεσμεύουν τους παρόχους οπτικοακουστικού περιεχομένου για την ύπαρξη υποτίτλων.

Η Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης και Επικοινωνίας έλαβε θέση υπέρ της συμπερίληψης των οπτικοακουστικών υπηρεσιών στην Ευρωπαϊκή Οδηγία «European Accessibility Act» («Οδηγίες για τις απαιτήσεις προσβασιμότητας στα προϊόντα και υπηρεσίες»). Αυτά τα προϊόντα και οι υπηρεσίες εμπίπτουν σε διάφορους τομείς, όπως μεταφορές, κτηριακές εγκαταστάσεις, τερματικά, οπτικοακουστικές υπηρεσίες, e-books κ.α.. Η Οδηγία βρίσκεται στη διαδικασία του πρώτου τριλόγου, ανάμεσα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωκοινοβούλιο και τη Βουλγαρική Προεδρία.

Παράλληλα, η Γενική Γραμματεία διατύπωσε και την ανάγκη επαναφοράς του άρθρου 7 στην Τομεακή Οδηγία για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων. Με αυτό το άρθρο, οι πάροχοι ενθαρρύνονται για την εφαρμογή μέτρων προσβασιμότητας και

τη συστηματική ενημέρωση των Ρυθμιστικών Αρχών, ενώ τα κράτη-μέλη δεσμεύονται για τη διαρκή πρόοδο της προσβασιμότητας στα Μ.Μ.Ε., με εφαρμογή αναλογικών μέτρων, παρακολουθώντας την εξέλιξη της τεχνολογίας. Το άρθρο 7, εν τέλει, επανήλθε.

Παράλληλα, το Υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης εργάζεται στην κατεύθυνση της δίκαιης ψηφιακής ανάπτυξης, χωρίς αποκλεισμούς, με στόχο τη γεφύρωση του χάσματος και την εξάλειψη των κοινωνικών ανισοτήτων.

Πιο συγκεκριμένα, αναλαμβάνονται πρωτοβουλίες, όπως η αύξηση και η ενίσχυση των ψηφιακών υπηρεσιών και εφαρμογών, η μείωση της γραφειοκρατίας, η αναβάθμιση των δικτύων σε όλη τη χώρα, η προσπάθεια ενδυνάμωσης του ανθρώπινου δυναμικού, με ψηφιακές δεξιότητες, μέσα από εξειδικευμένα σεμινάρια, ούτως ώστε να υπάρχει ισότιμη πρόσβαση όλων των πολιτών στην ενημέρωση, στις δημόσιες υπηρεσίες, στην τεχνολογική εποχή.

- Η νομοθεσία, κατά την άποψη του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, δεν είναι επαρκής. Δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη για την πρόσβαση των ατόμων που έχουν πρόβλημα όρασης, παρά το γεγονός ότι η τεχνολογία, σήμερα, δίνει τη δυνατότητα σε αυτά τα άτομα να μην αποκόβονται από την οικογένειά τους, που παρακολουθεί ένα τηλεοπτικό πρόγραμμα, μέσω της μεθόδου της «ακουστικής περιγραφής».

- Πέρα από το υποχρεωτικό δελτίο ειδήσεων, που παράλληλα μεταδίδεται και στη νοηματική γλώσσα, υπάρχει μια πρόβλεψη, για τέσσερις ώρες τουλάχιστον την εβδομάδα, υποτιτλισμού άλλων προγραμμάτων, είτε είναι ελληνικές ταινίες, είτε μαγκαζίνο ή άλλου είδους συζητήσεις. Αυτή η πρόβλεψη δεν γνωρίζουμε με επάρκεια αν εφαρμόζεται από όλους τους παρόχους. Το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης, λόγω ελλείψεως προσωπικού, δεν είναι σε απόλυτη θέση να παρακολουθεί την εφαρμογή αυτών των υποχρεώσεων, που προκύπτουν για τις τηλεοράσεις, στο σύνολό τους.

Η Βουλή, επίσης, δεν έχει δώσει στο Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης δυνατότητες κανονιστικές.

- Το Κανάλι της Βουλής, δυστυχώς, δεν είναι προσβάσιμο για τους κωφούς. Θα μπορούσε να εφαρμοστεί και στη χώρα μας το σύστημα ζωντανού υποτιτλισμού (speech to text), το οποίο εφαρμόζεται στις υπόλοιπες χώρες της Ε.Ε. και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Σε σχέση με το κόστος, αυτό το σύστημα δεν είναι ακριβό. Η Google έχει ένα πάρα πολύ καλό τέτοιο πρόγραμμα. Το Εθνικό Ίδρυμα Κωφών, για παράδειγμα, πρόκειται να το αποκτήσει πολύ σύντομα.

Το κόστος υποτιτλισμού τηλεοπτικών προγραμμάτων, επίσης, δεν είναι ιδιαίτερα μεγάλο. Ο υποτιτλισμός, αυτή τη στιγμή, με τις τρέχουσες τιμές, κοστίζει περίπου 2 ευρώ το λεπτό, που σημαίνει ότι για ένα ωριαίο σήριαλ, που διαρκεί περίπου 58 με 60 λεπτά, το μέγιστο κόστος είναι 120 ευρώ. Αν το συγκρίνει κάποιος με την παραγωγή του σήριαλ αυτού, που στοιχίζει από 25.000 ευρώ, μέχρι 45.000 ευρώ, καταλαβαίνει ότι το κόστος δεν είναι ιδιαίτερα μεγάλο.

Πρόσβαση σε πολιτιστικά αγαθά:

- Στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς, κύρια κατεύθυνση αποτελεί η διαμόρφωση συνθηκών κατάλληλης προσβασιμότητας των αρχαιολογικών χώρων και μουσείων από άτομα με κώφωση ή βαρηκοΐα.

- Υπάρχουν, για παράδειγμα, εκπαιδευτικά προγράμματα ξενάγησης στη νοηματική γλώσσα, με τον ευρηματικό τίτλο «Το Μάτι Ακούει», στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο.

- Έχει προταθεί να προβλεφθεί η πρόσληψη ελάχιστου αριθμού στελεχιακού δυναμικού σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία, με γνώσεις στη νοηματική.

- Θα προβλεφθεί από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού ειδικό κονδύλιο για την ενίσχυση των επισκέψιμων χώρων σε υποδομές εξυπηρέτησης κωφών και βαρηκόων, με εγκατάσταση π.χ. απλών κατατοπιστικών κειμένων, σχεδιαγραμμάτων και πινακίδων προσανατολισμού.

- Επίσης, στα σημεία ενημέρωσης, θα μπορούσε να τοποθετηθεί το εικονίδιο για τον Κώδικα QR, που, με τη σάρωσή του, μέσω των κινητών, θα παραπέμπει σε έναν κατάλληλο υλοϊστότοπο, με σχετικά βίντεο, τόσο στην ελληνική, όσο και στη διεθνή νοηματική.

- Το 2017 χρηματοδοτήθηκε από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού δράση για την ενεργό συμμετοχή κωφών και βαρήκων σε παράσταση αρχαίας δραματουργίας, με αποτελέσματα θετικά, τόσο από πλευράς κοινωνικοποίησης όσων κωφών και βαρήκων συμμετείχαν στην παραγωγή, αλλά και όσων παρακολούθησαν τις παραστάσεις, όσο κι από πλευράς ευαισθητοποίησης της υπόλοιπης κοινωνίας.

- Θα πρέπει να υπάρχει πρόβλεψη για υποτιτλισμό των γενικών παραστάσεων, κατά τα πρότυπα των παραστάσεων του Ελληνικού Φεστιβάλ, της Λυρικής Σκηνής και η απόδοση των έργων στη νοηματική γλώσσα. Αυτό είναι ένα μέτρο, το οποίο μπορεί να εφαρμοστεί άμεσα, με την εξασφάλιση της απαραίτητης υλικοτεχνικής υποδομής και του απαραίτητου προσωπικού.

- Τομή στον τομέα της κοινωνικής ένταξης αναπήρων αποτελεί ο ν. 4452/2017, με τον οποίο αίρεται ο αποκλεισμός των ΑμεΑ από τις εισαγωγικές εξετάσεις στις Ανώτερες Δραματικές Σχολές, καθώς καταργείται η αναχρονιστική διάταξη του 1983, που έθετε ως προϋπόθεση συμμετοχής στην τέχνη την αρτιμέλεια.

- Προτείνεται το Κίνημα Αναπήρων Καλλιτεχνών να καλείται στις εργασίες της Υποεπιτροπής για τα Θέματα των Ατόμων με Αναπηρία, προκειμένου να πλαισιώσει την επεξεργασία θεμάτων προσβασιμότητας στο περιεχόμενο της τέχνης από κωφούς και βαρήκοους.

- Οι Δημόσιες Υπηρεσίες οφείλουν να διαθέτουν το ελάχιστο στελεχιακό δυναμικό, που να γνωρίζει τη νοηματική γλώσσα, ώστε να διευκολύνεται η επαφή των κωφών και των βαρήκων με αυτές. Απαιτείται ο συντονισμός ενεργειών και η πρόβλεψη ενός προγράμματος μετεκπαίδευσης του ελάχιστου προσωπικού ανά υπηρεσία, με ενδεχόμενη οριζόντια πρόβλεψη για όλο το Δημόσιο Τομέα.

Πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες:

- Έχει προβλεφθεί μια υπηρεσία, που διεθνώς ονομάζεται «Relay Service» (Υποστήριξη από Απόσταση), στην οποία το Εθνικό Ίδρυμα Κωφών αναλαμβάνει να καλύψει, σε εικοσιτετράωρη βάση, τις ανάγκες κωφών και βαρήκων, στην προσέγγισή τους σε οποιοδήποτε θέμα αφορά τις δημόσιες υπηρεσίες. Πρόκειται για εγκατάσταση help desk των κωφών και βαρήκων συμπολιτών μας, πάντα σε εικοσιτετράωρη βάση, ώστε να μπορούν να κατευθύνονται εκεί που έχουν ανάγκη, να κάνουν κάτι, να πουν κάτι, να μεταφέρουν κάτι. Να υπάρχουν, δηλαδή, κέντρα εξυπηρέτησης (contact points), σε δημόσιες υπηρεσίες, τα οποία θα αποτελούν ένα σταθερό σημείο αναφοράς για τους κωφούς και τους βαρήκοους, να υπάρχει μια οθόνη, να υπάρχει ένας τρόπος πρόσβασης σε αυτό το Help Desk του Εθνικού Ιδρύματος Κωφών, ώστε να μπορούν αυτόματα να επιλύονται τα προβλήματα που ανακύπτουν, επιτόπου. Το πρόγραμμα είναι έτοιμο, έχει εγκατασταθεί και αναμένεται η λειτουργία του. Από το 2017, επίσης, το Εθνικό Ίδρυμα Κωφών δημιούργησε μια υπηρεσία δια ζώσης διερμηνείας. Έχουν εξυπηρετηθεί και συνεχίζουν να εξυπηρετούνται εκατοντάδες κωφοί συνάνθρωποί μας κάθε μήνα.

- Μέχρι να ολοκληρωθεί το σύστημα και να υπάρχει η δυνατότητα εξυπηρέτησης εξ αποστάσεως, θα μπορούσε, σε κάθε μεγάλο ΚΕΠ, στις έδρες των νομών της χώρας και στην Αττική και Θεσσαλονίκη περισσότερο, να υπάρχουν άτομα που να γνωρίζουν τη νοηματική (υπάλληλος του ΚΕΠ, συνεργάτης ή οτιδήποτε άλλο).

- Θα μπορούσε, ακόμη, να σταλεί μια εγκύκλιος, ώστε να φροντίζουν οι δημόσιες υπηρεσίες για τη γραπτή ενημέρωση των εγγράμματων κωφών και βαρήκων.

- Το πρόβλημα είναι ότι οι διερμηνείς είναι πάρα πολύ λίγοι και άρα χρειάζεται η Πολιτεία να εκπαιδεύσει και να πιστοποιήσει νέους διερμηνείς. Το Εθνικό Ίδρυμα Κωφών ήδη συνεργάζεται με το Πανεπιστήμιο Πατρών σε αυτή την κατεύθυνση.

Μία ενδιαφέρουσα πρόταση, από την ίδια την κοινότητα των κωφών, είναι η ίδρυση ενός ανώτατου Πανεπιστημιακού Τμήματος, εξειδικευμένου στη νοηματική, αλλά και στην ιστορία, κουλτούρα και ανθρωπολογία της κοινότητας των κωφών της χώρας, όπως, άλλωστε, συμβαίνει σε πολλές άλλες χώρες της Ευρώπης. Σε ένα τέτοιο Πανεπιστημιακό Τμήμα θα μπορούσε να διδάσκεται η γλώσσα των κωφών και το Τμήμα αυτό θα μπορούσε να έχει την αρμοδιότητα χορήγησης του πιστοποιητικού επάρκειας και του πτυχίου διερμηνείας, αλλά και διεξαγωγής έρευνας, δημιουργίας αναλυτικών προγραμμάτων διδασκαλίας, για τα ειδικά σχολεία κωφών, βαρηκόνων κ.λπ..

Επίσης, είναι πάρα πολύ σημαντικό να υπάρχουν και κωφοί επιστήμονες σε διάφορες θέσεις, διότι καταλαβαίνουν πολύ καλύτερα πώς να επικοινωνούν με άλλους κωφούς.

5) 21 Ιουνίου 2018

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

α) Συζήτηση σχετικά με τη σύνταξη της Έκθεσης της Υποεπιτροπής και ορισμός εισηγητών, κατά θέματα.

β) Ο συντονιστικός μηχανισμός για την εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία.

Ως προς το θεσμικό πλαίσιο, το άρθρο 33 της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, η οποία κυρώθηκε από τη χώρα μας με το ν. 4074/2012, προβλέπει τη δημιουργία ενός συντονιστικού μηχανισμού, ο οποίος έχει ως αρμοδιότητα την παρακολούθηση των θεμάτων που αφορούν τα δικαιώματα των ΑμεΑ και τον συντονισμό των συναρμόδιων Υπουργών, τόσο για τη χάραξη και εφαρμογή δημοσίων πολιτικών, όσο και για να λαμβάνεται υπόψη και να εφαρμόζεται κατ' αναλογία η διάσταση της αναπηρίας, ενόψει κάθε νομοθετικής πρωτοβουλίας. Επίσης, ο συντονιστικός μηχανισμός πρέπει να λειτουργεί ως εγγυητής και ως διαμεσολαβητής, διατηρώντας επαφή και με τις οργανώσεις του αναπηρικού

κινήματος, έτσι ώστε τα αιτήματα να λαμβάνονται υπόψη στη δημόσια πολιτική και να βρίσκονται οι κατάλληλες νομοθετικές και κανονιστικές λύσεις.

Ως Συντονιστικός Μηχανισμός, σύμφωνα με το ν. 4488/2017, ορίστηκε ο Υπουργός Επικρατείας. Συγχρόνως, σε κάθε Υπουργείο και στο επίπεδο του Γενικού Γραμματέα, υπάρχει ένα σημείο αναφοράς, το οποίο οφείλει να ενημερώνει για τις νομοθετικές πρωτοβουλίες που υπάρχουν στον προγραμματισμό και για το κατά πόσο η διάσταση της αναπηρίας ενσωματώνεται σε κάθε νομοθέτημα. Αυτή τη στιγμή, υπάρχουν 12 τέτοια σημεία αναφοράς σε 12 Υπουργεία. Στο Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης, στο Υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης, στο Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης, στο Υπουργείο Οικονομικών, στο Υπουργείο Τουρισμού, στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, στο Υπουργείο Εξωτερικών, στο Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, στο Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, στο Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, στο Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, στο Υπουργείο Δικαιοσύνης Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Το επόμενο βήμα είναι να θεσμοποιηθούν αυτά τα σημεία επαφής και να αποτελέσουν ένα μόνιμο διυπουργικό όργανο.

Τέτοια σημεία αναφοράς προβλέπονται, επίσης, στους δήμους και στις Περιφέρειες, στους οποίους εστάλη επιστολή του Υπουργείου στις 17 Ιανουαρίου 2018 και η ανταπόκριση αφορά 15% των Περιφερειών (δύο Περιφέρειες) και 8% των δήμων (27 δήμοι).

Ο ν. 4488/2017 έχει μια καινοτομία, επίσης, πέραν και της Σύμβασης του ΟΗΕ, ότι στους ορισμούς για τους πληθυσμούς της αναπηρίας εντάσσει και τις ψυχικές παθήσεις.

Η ΕΣΑμεΑ βρίσκει ικανοποιητικό το θεσμικό πλαίσιο, διότι η διεθνής Σύμβαση δεν είναι απλά μια διακήρυξη, είναι νομικά δεσμευτική για τα κράτη που την κυρώνουν και η ΕΣΑμεΑ αγωνίστηκε συστηματικά, για να κυρώσει η Ελλάδα τη Σύμβαση όσο το δυνατόν νωρίτερα. Αυτό έγινε τον Απρίλιο του 2012, τέσσερα χρόνια αργότερα από τότε που τέθηκε σε ισχύ (αρχές Μαΐου του 2008). Με το ν. 4488/2017 δημιουργείται επιπλέον ένα πλαίσιο οργανωτικών και άλλων ρυθμίσεων, για να υλοποιηθεί η Σύμβαση, σε πολύ σωστή και προοδευτική κατεύθυνση.

Βασικό θέμα της φετινής Συνόδου του ΟΗΕ ήταν το πώς εφαρμόζεται στην πράξη το «τίποτα για τα ΑμεΑ, χωρίς τα ΑμεΑ». Υπάρχει το European Disability Forum, στο οποίο η ΕΣΑμεΑ προεδρεύει και η Διεθνής Συμμαχία για την Αναπηρία.

Αίτημα της ΕΣΑμεΑ ήταν να γίνει κεντρικό σημείο αναφοράς η Γενική Γραμματεία Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης,

Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, αφού ενισχυθεί με την κατάλληλη στελέχωση.

Η ΕΣΑμεΑ εξέφρασε, επίσης, τη βαθιά της ικανοποίηση στον κ. Βερναρδάκη, που δέχτηκε να είναι ο συντονιστικός μηχανισμός ο Υπουργός Επικρατείας, γιατί δίνει ένα άλλο μήνυμα στην Κυβέρνηση, στο Κράτος. Η όλη εποπτεία για την εφαρμογή των ενταξιακών και δικαιωματικών μέτρων για την αναπηρία τίθεται, έτσι, υπό τον Πρωθυπουργό.

Υπάρχουν επιπροσθέτως και εθνικές νομικές καινοτομίες στη σωστή κατεύθυνση. Το άρθρο 9 του ν. 4488/2017 δεν υπάρχει σε άλλες Διεθνείς Συμβάσεις, όπως και το άρθρο 33, που είναι για την υλοποίηση της Σύμβασης σε εθνικό πλαίσιο, δεν υπάρχει σε καμία άλλη Σύμβαση, προγενέστερη, για τα ανθρώπινα δικαιώματα, όπως και το άρθρο 32 για την αναπτυξιακή συνεργασία.

Εκκρεμούν ζητήματα, όπως το να μπουν τα άτομα με αναπηρία στο πρόγραμμα για το επίδομα στέγασης, να εξυπηρετούνται οι γονείς ΑμεΑ με θέσεις δωρεάν στους παιδικούς σταθμούς, να μη συνυπολογίζονται τα επιδόματα αναπηρίας στα εισοδήματα, με αποτέλεσμα πολλά άτομα με αναπηρία να τίθενται εκτός κριτηρίων από παροχές, όταν μπαίνουν εισοδηματικά όρια.

Η Εθνική Συνομοσπονδία των Ατόμων με Αναπηρία έχει δημιουργήσει το Παρατηρητήριο Θεμάτων Αναπηρίας. Το Παρατηρητήριο είναι στοχευμένο, εστιασμένο και προσανατολισμένο απολύτως στην υλοποίηση της Σύμβασης. Επίσης, στο άρθρο 68 του ν. 4488/2017, υπάρχει η σύνδεση του ελληνικού στατιστικού συστήματος, η υποχρέωση να έχει συνεργασία με το Παρατηρητήριο, για την παραγωγή στατιστικών στοιχείων, η οποία είναι εξαιρετικά σημαντική για τη χάραξη πολιτικών για τα ΑμεΑ. Ήδη έχει ξεκινήσει αυτή η συνεργασία με την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία, με προοπτική τη νέα εθνική απογραφή το 2021.

Η διαμόρφωση νέας αντίληψης, νέου πολιτισμού, νέας κουλτούρας, για τα ζητήματα της αναπηρίας, είναι κοινή συλλογική υπόθεση όλων. Η αναπηρία δεν είναι ούτε «ανάθεμα» ούτε «κατάρρα». Είναι μέρος της ανθρώπινης ποικιλομορφίας και ευτυχώς που όλοι οι άνθρωποι δεν είναι ίδιοι. Τα δικαιώματα, όμως, είναι ίδια για όλους.

Σε ό,τι αφορά τον αθλητισμό, δόθηκε η διαβεβαίωση ότι καμία πλέον νέα αθλητική υποδομή δεν φτιάχνεται, χωρίς να υπάρχει η απαιτούμενη πρόβλεψη για την πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία. Από την άλλη πλευρά, οι υφιστάμενες αθλητικές εγκαταστάσεις έχουν πολύ μεγάλα προβλήματα, γι' αυτό γίνεται προσπάθεια με όλους τους δήμους και τις Περιφέρειες να γίνει καταγραφή των προβλημάτων αυτών. Σύμφωνα με το νέο νομοθετικό πλαίσιο για την αδειοδότηση των αθλητικών εγκαταστάσεων, κανένας δήμος δεν θα μπορεί να λάβει οποιαδήποτε

επιχορήγηση ή χρηματοδότηση μέσω του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων για κατασκευή καινούριας εγκατάστασης, εάν προηγουμένως δεν έχει διασφαλίσει την προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία.

Περαιτέρω, το 2017 δόθηκε ειδική αθλητική αναγνώριση στην Ομοσπονδία Μεταμοσχευμένων και Αιμοκαθαιρομένων, ούτως ώστε να μπορέσουν να λυθούν και σε αυτές τις ομάδες πληθυσμού ζητήματα που προέκυπταν από τη συμμετοχή τους στον αθλητισμό.

Τα Special Olympics, επίσης, αναγνωρίστηκαν ως αθλητικό σωματείο.

Στα προγράμματα άθλησης για όλους υπάρχει ειδική μέριμνα για τα προγράμματα των ατόμων με αναπηρία. Το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού ζητά από όλες τις Τοπικές Αρχές να φέρνουν ειδικά προγράμματα. Πολλές φορές, όμως, αυτές δεν ανταποκρίνονται, γι' αυτό εξετάζεται και ένας μηχανισμός επιβολής προς τους φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ώστε να εκμεταλλεύονται τα προγράμματα αυτά.

Για την Παραολυμπιακή Επιτροπή, παρά τις ασφυκτικές συνθήκες που επικρατούσαν τα προηγούμενα χρόνια, την τελευταία τριετία υπάρχει αύξηση της συνολικής κρατικής επιχορήγησης, της τάξης του 10%, ώστε να αγγίζει το 1 εκατομμύριο ευρώ, χωρίς να περιλαμβάνεται σε αυτήν η έκτακτη χρηματοδότηση των 350.000 ευρώ για τους Παραολυμπιακούς Αγώνες του Ρίο.

Σε συνεργασία με την Περιφέρεια Αττικής και τον Δήμο Λαυρεωτικής, θα φτιαχτεί ένα πρότυπο αθλητικό κέντρο ατόμων με αναπηρία, εφάμιλλο των ευρωπαϊκών, όπου θα εδρεύσει η Ομοσπονδία. Το σχέδιο αυτού του αθλητικού κέντρου συνοδεύεται από επιχειρηματικό σχέδιο (business-plan).

Εξετάζεται, επίσης, η δυνατότητα να δημιουργηθεί, εντός του αστικού ιστού της Κερατέας, αθλητικό κέντρο, το σπίτι των ατόμων με αναπηρία για τον αθλητισμό. Εκεί θα μπορούν να γίνονται σεμινάρια, αλλά και κοινωνικές εκδηλώσεις της Ομοσπονδίας και της Παραολυμπιακής Επιτροπής.

Βάσει νόμου, προσφάτως ψηφισμένου, η Παραολυμπιακή Επιτροπή λειτουργεί όπως η Ολυμπιακή Επιτροπή, με μέλη εκλεγμένα μέσα από το αθλητικό κίνημα και όχι διορισμένα από την πολιτική ηγεσία.

Ωστόσο, σύμφωνα με τον εκπρόσωπο της Ελληνικής Παραολυμπιακής Επιτροπής και της Εθνικής Αθλητικής Ομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία, παρόλο που το Παραολυμπιακό Κίνημα είναι κάτι πρωτοφανές, καθώς κατέχει την 24^η θέση στην παγκόσμια κατάταξη σε 175 χώρες, δυστυχώς, στην Ελλάδα, δεν χαιρεί αυτής της εκτίμησης. Η Παραολυμπιακή Επιτροπή έχει πάρει επανειλημμένως συγχαρητήρια από την Ύπατη Αρμοστεία, από τη Διεθνή Παραολυμπιακή Επιτροπή,

στη Γενική Συνέλευση, όπου συνεδρίασε με συμμετοχή 175 χωρών, όταν ορίστηκε καινούρια διοίκηση.

Θα πρέπει η Πολιτεία να ορίσει μια Ειδική Παραολυμπιακή Ημέρα στα σχολεία, αφιερωμένη στο Παραολυμπιακό Κίνημα. Θα πρέπει, σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, τα παιδιά, από μικρή ηλικία, να νιώσουν τι είναι η αναπηρία, μέσα από τον αθλητισμό, πώς ένα άτομο με αναπηρία αθλείται, τι κάνει, πώς προπονείται και τα λοιπά. Αν εντάσσονταν και κάποια μαθήματα παιδείας μέσα στα σχολεία, όταν μεγαλώσει το παιδί, δεν θα αφήνει το αυτοκίνητό του πάνω σε μια αναπηρική ράμπα.

Η ΕΡΤ, επίσης, ως κρατικό κανάλι, θα μπορούσε να αφιερώσει, κάθε δεκαπέντε μέρες, ένα πεντάλεπτο ή δεκάλεπτο για τον παραολυμπιακό αθλητισμό, με ομιλητές καθηγητές φυσικής αγωγής, γιατρούς, ειδικούς, αθλητές, διοικητικά συμβούλια του αναπηρικού κινήματος, όπου να υπάρχουν κάποια σποτς, για να κεντρίσουν το ενδιαφέρον και του μικρού σε ηλικία ανάπηρου, αλλά και του μεγάλου σε ηλικία ανάπηρου, ώστε να πλαισιωθεί η προσπάθεια που γίνεται για τον αθλητισμό. Η Παραολυμπιακή Επιτροπή έχει βρει, μέχρι στιγμής, χορηγό επικοινωνίας το NOVA, το οποίο, κάθε Τετάρτη, βάζει μια ειδική εκπομπή όλων των παραολυμπιονικών, αλλά και η ΕΡΤ, που είναι κρατικό κανάλι και πληρώνεται από τους πολίτες, έχει υποχρέωση σε αυτό. Η Επιτροπή έχει ζητήσει ραντεβού με τη Διοίκηση της ΕΡΤ.

Επίσης, όσον αφορά τα κονδύλια, θα πρέπει να υπάρξει αύξηση 30% ή 40% για την Ομοσπονδία, γιατί η Ομοσπονδία Παραολυμπιακών είναι πολυ-Ομοσπονδία, εξυπηρετεί 15 από τα 18 παραολυμπιακά αθλήματα. Η επιχορήγηση είναι πολύ μικρή, αν συγκριθεί με οποιαδήποτε άλλη Ολυμπιακή Ομοσπονδία, που έχει μόνο ένα άθλημα. Με την αναπηρία, το κόστος είναι 1 προς 3, για να μπορεί να πάει το άτομο να γυμναστεί και να προετοιμαστεί. Σε αυτό θα πρέπει να προστεθεί ότι η Παραολυμπιακή Ομοσπονδία καλύπτει όλες τις δαπάνες των σωματείων και των πρωταθλημάτων: μετάβαση, διαμονή, διατροφή.

Όσον αφορά το Εθνικό Αθλητικό Κέντρο, αυτό είναι ένα μεγάλο έργο και αξίζουν συγχαρητήρια που «ξεκόλλησε» το θέμα και από το Δήμο Αγίας Παρασκευής. Η Περιφέρεια, από το ΕΣΠΑ, θα το χρηματοδοτήσει με περίπου 35 εκατ. ευρώ. Θα είναι το καλύτερο αθλητικό κέντρο στην Ευρώπη, το οποίο θα έχει και έσοδα. Οι ανάπηροι θα αθλούνται μαζί με τους αρτιμελείς αθλητές. Θα μπορούν να έρχονται ξένες αθλητικές ομάδες να κάνουν προετοιμασία, γιατί θα έχει ξενώνες, θα έχει ολυμπιακή πισίνα, θα έχει κλειστό γήπεδο, θα έχει προπονητήριο.

Ένα πρόβλημα είναι πώς θα συντηρηθεί το κέντρο. Θα πρέπει και ο Δήμος, που θα πάρει το 50% (έτσι θα γίνει η συμφωνία της χρήσης), να συμβάλλει και αυτός

σε ποσοστό 50% στα έξοδα. Θα πρέπει η Πολιτεία να θεσμοθετήσει με νόμο, ώστε είτε μέσω του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους να καλύπτονται τα έξοδα ή να δοθεί μια επιχορήγηση στην Παραολυμπιακή Επιτροπή, που να καλύπτει τα έξοδα αυτά.

Στο πρόγραμμα ΕΣΠΑ, που αφορά τα vouchers για παιδιά στους βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς, θα πρέπει να υπάρξει ειδική πρόβλεψη για τους ανάπηρους εργαζόμενους γονείς.

Τέλος, από τον καιρό που ήρθαν τα μνημόνια στην Ελλάδα, τα άτομα με αναπηρία, ακόμα και αυτά με 80% αναπηρία κι επάνω, πληρώνουν πλέον συμμετοχή στα φάρμακα.

Από το Χαρτοφυλάκιο Κοινωνικής Αλληλεγγύης του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, το Δεκέμβριο του 2017, ήρθε στη Βουλή και ψηφίστηκε ο ν. 4591, ο οποίος περιλαμβάνει μια νέα εφαρμογή του Ενιαίου Πίνακα Προσδιορισμού Ποσοστών Αναπηρίας (Ε.Π.Π.Α.), ένας νόμος για τη διαμόρφωση του οποίου η Επιστημονική Επιτροπή χρειάστηκε περίπου δύομισι χρόνια, με τη συμμετοχή, βέβαια, του αναπηρικού κινήματος και των οργανώσεων αναπήρων, ώστε να μπει τάξη σε πολύ σημαντικά θέματα των ατόμων με αναπηρία, όταν προσέρχονται στις επιτροπές, προκειμένου να αξιολογηθεί η αναπηρία τους.

Παράλληλα, στις αρχές του 2018, μετασχηματίστηκε ένα Τμήμα του ΟΓΑ σε ΟΠΕΚΑ, δηλαδή σε ενιαίο Οργανισμό Παροχής Προνοιακών Επιδομάτων. Από την 1η Μαρτίου 2018, έχει μπει μπροστά η διαδικασία του ηλεκτρονικού φακέλου, για όλα τα νέα προνοιακά επιδόματα της χώρας. Οι πολίτες προσέρχονται στα 250 κέντρα κοινότητας και στα παραρτήματα του ΟΠΕΚΑ, προκειμένου να πάρουν τη σχετική πληροφόρηση, για τον τρόπο με τον οποίο θα δημιουργηθεί αυτός ο ηλεκτρονικός φάκελος και για όλα τα δικαιώματα που έχουν.

Επιπλέον, το τελευταίο διάστημα ψηφίστηκε ο νόμος για την αναδοχή και την αποασυλοποίηση, ένα πραγματικά καινούργιο πλαίσιο, απαραίτητο στη χώρα, προκειμένου να αποσυμφορηθούν τα ιδρύματα, από ανθρώπους που θα μπορούσαν να ενταχθούν πάλι στο κοινωνικό σύνολο.

Το Υπουργείο προχωρά με πολύ σημαντικούς ρυθμούς στην υλοποίηση αυτών που προβλέπει η Σύμβαση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, σε συνεργασία με το αναπηρικό κίνημα και ιδιαίτερως σε συνεργασία με την ΕΣΑμεΑ.

Η Διεύθυνση Διεθνών Σχέσεων του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, κατά το έτος 2016, έφτιαξε την πρώτη Έκθεση, σχετικά με την εφαρμογή της Σύμβασης σε όλο τον δημόσιο τομέα. Από τον νόμο προστατεύονται όσοι έχουν τέκνο, αδελφό ή σύζυγο, με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω ή, εφόσον πάσχουν από νοητική υστέρηση ή αυτισμό, χρειάζεται μόνο

το ποσοστό 50% και άνω. Από την έναρξη εφαρμογής του νόμου έως και σήμερα, έχουν προκηρυχθεί και έχουν τοποθετηθεί σε θέσεις εργασίας πάνω από 2.500 άτομα με αναπηρία και πάνω από 800 συγγενείς ατόμων με αναπηρία.

Ο ν. 4440/2016 ικανοποίησε, επίσης, ένα χρόνιο αίτημα της ΕΣΑμεΑ, ότι στις προσλήψεις στο Δημόσιο το 15% θα πηγαίνει στα άτομα με αναπηρία. Αυτό είναι μια εμβληματική πρωτοβουλία, η οποία ελέγχεται στην εφαρμογή της από την ΕΣΑμεΑ.

Σε ό,τι αφορά τα θέματα ένταξης στην εργασία, υπάρχει, εδώ και πάρα πολλά χρόνια, ο ν. 2643/98, με τον οποίο γίνονται αναγκαστικές τοποθετήσεις ατόμων με αναπηρία, καθώς και συγγενών τους, σε θέσεις εργασίας στον δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα. Ο νόμος υλοποιείται από τον ΟΑΕΔ και απευθύνεται μόνο σε ανέργους. Επίσης, με το νόμο αυτό θεσπίζεται ειδική προστασία από την απόλυση των ατόμων με αναπηρία που έχουν ποσοστό αναπηρίας πάνω από 50% και ταυτόχρονα υπάρχει προστασία από την απόλυση όλων των ατόμων που έχουν τοποθετηθεί μέσω του ν. 2643/98.

Σε ό,τι αφορά τη διασφάλιση της αρχής της ίσης μεταχείρισης για τα άτομα με αναπηρία, ο νόμος ορίζει ότι οι τοποθετούμενοι σε θέσεις εργασίας εξομοιώνονται πλήρως, ανάλογα με το προσόντα τους, με το υπόλοιπο προσωπικό της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης, όσον αφορά τους όρους εργασίας, την αμοιβή, τις προαγωγές και γενικά τις συνθήκες εργασίας.

Επίσης, ο νόμος αυτός προβλέπει ότι μπορεί να καταβληθεί από τον ΟΑΕΔ στις επιχειρήσεις μέρος της δαπάνης για την εργονομική διευθέτηση του χώρου εργασίας των ατόμων αυτών. Υπάρχει πρόβλεψη και για τοποθέτηση ατόμων με προβλήματα όρασης σε θέσεις τυφλών τηλεφωνητών, σε Δημόσιες Υπηρεσίες ή Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου.

Στις 29 Αυγούστου 2017 δημοσιεύτηκε η Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Οικονομικών, για την υλοποίηση ειδικού προγράμματος ενίσχυσης εργοδοτών, για την πρόσληψη 2.000 ανέργων, ατόμων με αναπηρίες, καθώς και κάποιων άλλων ατόμων, που κινδυνεύουν με κοινωνικό αποκλεισμό, όπως είναι αποφυλακισμένοι, νεαρά παραβατικά άτομα, απεξαρτημένοι από εξαρτησιογόνες ουσίες. Το πρόγραμμα αυτό επιχορηγεί την απασχόληση για δώδεκα μήνες, με δυνατότητα επέκτασης για άλλους δώδεκα μήνες και στη συνέχεια για άλλους δώδεκα μήνες, συνολικά, δηλαδή, 36 μήνες. Η επιχορήγηση των ωφελούμενων ανέργων ανέρχεται στο 70% του μισθολογικού και μη κόστους και μέχρι του ποσού των 700 ευρώ μηνιαίως για εργαζομένους με πλήρη απασχόληση και 350 ευρώ για εργαζομένους με μερική απασχόληση. Απαραίτητη προϋπόθεση για την ένταξη της επιχείρησης στο

πρόγραμμα αυτό είναι να μην έχει προβεί σε μείωση του προσωπικού της κατά τη διάρκεια του τριμήνου πριν από την υποβολή της αίτησης στον ΟΑΕΔ.

Ως προς την εκπαίδευση των ατόμων με αναπηρία, η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών ορίζει την πλήρη εφαρμογή αυτού που αποκαλείται «ενταξιακή εκπαίδευση», δηλαδή του δικαιώματος του μαθητή με αναπηρία να φοιτά υποστηριζόμενος με επάρκεια στο σχολείο της γειτονιάς του.

Βάσει του καινούριου Οργανισμού του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, ο οποίος εκδόθηκε το 2018 στο «Προεδρικό Διάταγμα 18», ιδρύθηκε στη Διεύθυνση Ειδικής Αγωγής ιδιαίτερο Τμήμα, το Τμήμα Γ', που φέρει τον τίτλο «Τμήμα για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων των Μαθητών με Αναπηρία και Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες».

Ο προϋπολογισμός για την εκπαίδευση άρχισε να συρρικνώνεται δραματικά το 2011. Το 2016, όμως, σταθεροποιήθηκε, ενώ στον προϋπολογισμό του 2017 και του 2018 υπάρχουν αυξήσεις των δαπανών για την εκπαίδευση.

Μέσα σε αυτά τα δύο χρόνια, παρατηρείται, έτσι, μια γιγάντωση των δαπανών για την Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση:

- Ιδρύθηκαν νέες δομές παροχής Ειδικής Εκπαίδευσης όλων των τύπων, δηλαδή τμήματα ένταξης και ειδικά σχολεία, σε όλες τις περιοχές της χώρας, σε ένα μεγάλο αριθμό, προκειμένου, σε κάθε σημείο της χώρας, ο κάθε μαθητής ή μαθήτρια να έχει το κατάλληλο εκπαιδευτικό πλαίσιο, όπου να μπορεί να φοιτά.

- Εισήχθηκε μια σειρά από περαιτέρω θεσμικές αλλαγές στο πλαίσιο της ισότιμης πρόσβασης. Για πρώτη φορά, τα ειδικά σχολεία της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, τα ειδικά νηπιαγωγεία και τα ειδικά δημοτικά, έχουν προσαρμοσμένο ωρολόγιο πρόγραμμα, όπως τα σχολεία της γενικής εκπαίδευσης. Επίσης, λειτουργούν ολοήμερο πρόγραμμα, πράγμα που σημαίνει απασχόληση των μαθητών μέχρι τις 4 μ.μ., όπως σε κάθε σχολείο της γενικής εκπαίδευσης.

Ένα άλλο ζήτημα, το οποίο ανακινήθηκε τελευταία, είναι η καταγραφή της δυνατότητας που έχουν τα σχολικά κτίρια να είναι ή όχι προσβάσιμα στα άτομα με αναπηρία. Η καταγραφή έδειξε ένα πολύ μεγάλο ποσοστό σχολικών κτιρίων που δεν παρέχουν φυσική προσβασιμότητα. Υπάρχει επικοινωνία με τις Υπηρεσίες του Υπουργείου και συγκεκριμένα με τους Περιφερειακούς Διευθυντές Εκπαίδευσης κι έχουν δοθεί οδηγίες, ώστε με τους δήμους της αρμοδιότητάς τους να προτάξουν αυτό το ζήτημα. Μάλιστα, μέσα από την τελευταία ενίσχυση των δήμων από το Πρόγραμμα «Φιλόδημος II» του Υπουργείου Εσωτερικών, που αφορά τη διαμόρφωση των αύλειων χώρων των σχολείων, υπάρχει η δυνατότητα εκ μέρους των δήμων να αποκαταστήσουν αυτό το ποσοστό.

Η προσβασιμότητα έχει να κάνει και με άλλα πράγματα, όπως το κατάλληλα προσαρμοσμένο εκπαιδευτικό υλικό, για το οποίο έχουν γίνει σημαντικά βήματα εκ μέρους του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής και υπάρχει σε εξέλιξη η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών για τέτοια ζητήματα.

Σχετικά με τους μαθητές-τριες που ανήκουν στο αυτιστικό φάσμα, μέσα στο πλαίσιο του γενικού σχολείου, τα τελευταία χρόνια, έχουν διογκωθεί τα αιτήματα για τον θεσμό της παράλληλης στήριξης, έχουν φτάσει στον αριθμό περίπου των 7.000, με αποτέλεσμα το Υπουργείο να μην μπορεί να ανταποκριθεί σε εκπαιδευτικό προσωπικό. Για το 2018 υπήρξαν περίπου 3.000 προσλήψεις εκπαιδευτικών γι' αυτόν τον σκοπό. Δεν μένει, βέβαια, παιδί ακάλυπτο, αλλά δεν καλύπτονται όλα τα παιδιά σε όλο το ωράριο και είναι το μοναδικό πλαίσιο εκπαίδευσης που έχει αυτό το έλλειμμα. Γενικά, στις επιλογές του Υπουργείου είναι ο θεσμός να υποστηριχθεί και να εκσυγχρονιστεί.

Στο Προσχέδιο Προϋπολογισμού του Κράτους για το έτος 2019, το οποίο κατατέθηκε στη Βουλή, υπάρχει ειδική πρόβλεψη για την πρόσληψη των πρώτων 4.500 μόνιμων εκπαιδευτικών (από ένα σύνολο 15.000 μόνιμων εκπαιδευτικών σε βάθος τριετίας), με την ανάλογη ενίσχυση της Ειδικής Αγωγής.

Για τη δημιουργία Κέντρων Δια Βίου Εκπαίδευσης και Υποστήριξης των Ενηλίκων, πλέον, Ατόμων με Αναπηρία, που ολοκληρώνουν τη φοίτησή τους στα Εργαστήρια Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, είναι δρομολογημένη διυπουργική συνεργασία.

Το Γ' Τμήμα για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων των Μαθητών με Αναπηρία και Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες έχει μια κεντρική μέριμνα για την εποπτεία της εφαρμογής της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και, ουσιαστικά, δίνει το βάρος στην προαγωγή της ενταξιακής εκπαίδευσης, στη μετάβαση, από ένα κλινικό μοντέλο προσέγγισης της αναπηρίας, σε ένα κοινωνικό μοντέλο.

Μέχρι πρόσφατα, δεν υπήρχε καμία καταγραφή, ούτε των μαθητών που φοιτούν σε τμήματα ένταξης, ούτε στην παράλληλη στήριξη, ούτε σε άλλους συναφείς θεσμούς. Η καταγραφή αυτή είναι απολύτως απαραίτητη για τον ορθολογικό εκπαιδευτικό σχεδιασμό και γίνεται σε ευθυγράμμιση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, στο πλαίσιο της συνεργασίας του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων με τον Ευρωπαϊκό Φορέα για την Ειδική Αγωγή και την Ενταξιακή Εκπαίδευση.

Προτεραιότητα, επίσης, του Υπουργείου και του ειδικού Γ' Τμήματός του είναι η δημιουργία ενός θεσμικού πλαισίου για τα ίδια τα τμήματα ένταξης και η οργάνωση δράσεων μαθητείας, δράσεων που απαντούν στο αίτημα της διασύνδεσης της

εκπαίδευσης με το χώρο εργασίας. Οι σχετικές ενέργειες γίνονται σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Επαγγελματικής Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.

Άλλος στόχος, επίσης, είναι η κατασκευή μιας ιστοσελίδας για τη διάχυση καλών πρακτικών και την ενημέρωση όλων των αρμόδιων φορέων σε σχέση με ζητήματα νομοθεσίας.

Ακόμη, έχει δημιουργηθεί ένα πλαίσιο εγκαθίδρυσης διυπουργικών συνεργασιών, με πανελλαδική εμβέλεια.

Τέλος, γίνονται δράσεις συνεκπαίδευσης, οι οποίες θεσμοθετήθηκαν με τον ν. 4368/2016, για τη δυνατότητα υλοποίησης μιας σειράς προγραμμάτων συνεκπαίδευσης μεταξύ σχολείων γενικής και ειδικής αγωγής.

Όπως τόνισε, τέλος, η εκπρόσωπος του FRA, η εφαρμογή της Σύμβασης και η συνακόλουθη νομοθεσία έχουν μεγάλη σημασία, όχι μόνο ως συμβολισμός, αλλά και εξαιτίας του παιδευτικού τους ρόλου. Είναι πολύ σημαντικό, επίσης, κάποιος / κάποια, που έχει ένα θέμα που άπτεται της αναπηρίας, να ξέρει πού να αναφερθεί, ποιος ασχολείται και ποιος έχει την αρμοδιότητα μέσα στη διοίκηση.

Επιπλέον, η άλλη μεγάλη καινοτομία της Σύμβασης, που γι' αυτό αναφέρεται και ως αλλαγή παραδείγματος, είναι ότι ρητά πλέον και για πρώτη φορά, σε διεθνές νομικό κείμενο, αναφέρεται ότι η αναπηρία δεν είναι ατομικό πρόβλημα, αλλά κοινωνικό πρόβλημα. Η αναπηρία δεν είναι η ιδιαιτερότητα που έχει το συγκεκριμένο άτομο, είναι το αποτέλεσμα της διαλειτουργικότητας μεταξύ του ατόμου και του περιβάλλοντος.

Το ότι μπορούμε, επίσης, να αρχίσουμε να μετράμε και να ποσοτικοποιούμε είναι ένα σημαντικό βήμα, για να μπορέσουμε να δούμε την πραγματικότητα στις διαστάσεις της.

Σαφώς, πρέπει να υπάρχει συνεργασία σε όλα τα θέματα με τις οργανώσεις των ατόμων με αναπηρία.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ:

- Υλοποίηση προϋποθέσεων, ώστε να εξασφαλισθεί η Δια Βίου Εκπαίδευση και φροντίδα για εργασία μετά το ΕΕΕΕΚ.
- Εκσυγχρονισμός πλαισίου Ειδικών ΔΙΕΚ.
- Να προχωρήσει η εγκατάσταση σημείων ηλεκτρονικής επαφής για βαρήκοους και κωφούς σε κάθε δημόσια υπηρεσία, αρχίζοντας από τα κεντρικά ΚΕΠ.
- Συστηματική πρόσβαση κωφών στις ξεναγήσεις των μουσείων και αρχαιολογικών χώρων.
- Στελέχωση του ΕΣΡ, ώστε να ελέγχεται η εφαρμογή της πρόβλεψης για τέσσερις ώρες υποτιτλισμένων εκπομπών, ιδίως ενημερωτικών.
- Καθιέρωση πρωτοκόλλου ελέγχου ακοής πριν την έξοδο του νεογνού από τη μαιευτική κλινική.
- Σημεία επαφής για ΑμεΑ σε κάθε Δήμο και Περιφέρεια.
- Προβολή Παραολυμπιακών Αγώνων από τα ΜΜΕ.
- Καθιέρωση Ημέρας Παραολυμπιακού Αθλητισμού στα σχολεία.
- Πανεπιστημιακό Τμήμα για πιστοποίηση ικανότητας διδασκαλίας της νοηματικής γλώσσας.

IV. Η Εισήγηση έγινε δεκτή κατά πλειοψηφία και απαρτίζει την Έκθεση της Υποεπιτροπής, η οποία κατατίθεται στην Επιτροπή Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και αποτελεί συνοδό κείμενο της Έκθεσής της.

Αθήνα, 7 Νοεμβρίου 2018

**Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ, ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ**

**ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΣΤΑΜΠΟΥΛΗ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ**

ΤΑ ΜΕΛΗ

ΖΕΪΜΠΕΚ ΧΟΥΣΕΪΝ

ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ (ΦΡΟΣΩ) ΚΑΡΑΣΑΡΛΙΔΟΥ

ΑΣΤΕΡΙΟΣ ΚΑΣΤΟΡΗΣ

ΕΛΙΣΣΑΒΕΤ ΣΚΟΥΦΑ

ΕΛΕΝΗ ΣΤΑΜΑΤΑΚΗ

ΕΛΕΝΗ ΡΑΠΤΗ

ΧΑΡΟΥΛΑ (ΧΑΡΑ) ΚΕΦΑΛΙΔΟΥ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΪΒΑΤΙΔΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΚΙΟΚΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΤΣΙΚΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΥΡΩΤΑΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΜΕΓΑΛΟΜΥΣΤΑΚΑΣ